

Olvassuk Jézussal a Bibliát
17. Jelentéstétel (Lk 10,17-20)

Lukács evangéliumának ezt a párverses tudósítását már csak azért is érdemes közelebbről megvizsgálni, mert belőle tudjuk meg, hogy Jézusnak nemcsak a megszokott tizenkét, hanem hetvenkét tanítványa is volt. És itt hallunk nem csak a tanítványok kiküldéséről, hanem az első beszámolót elvégzett munkájukról és annak jézusi értékeléséről is. Mindezen felül meglepő a szakasz időszerű üzenete is.

1.

A parancsot teljesítettük! – ez lehetne ennek a tudósításnak a felirata. Hetvenkét lelkes megbízott tér vissza munkájából és tesz jelentést nemcsak a kapott parancs teljesítéséről, hanem elért eredményeiről is. Nem árt, ha e kettő összekapcsolását megforgatjuk a nyelvünkön. Hiszen olyan világban élünk, amelyben zsúfolódnak a parancsok, de nem mindig tudnak lelkesíteni, inkább gúzsba kötnek. Milliók kénytelenek olyan munkát végezni, amely nem hogy örömeikre nem szolgál, de amelynek eredményét sem igen lehet belátni. Gondoljunk a munka nyűge alatt eltompultakra is, akik már az elért eredményeket is csak fásultan veszik tudomásul! Ugyanakkor csak igen ódzkodva kezdik tudomásul venni munkaadók, hogy csak attól a munkavállalótól lehet eredményes teljesítményt elvárni, aki a feladatát megelégedéssel, netán örömmel végzi.

Ebből az örvendetes jelentésből azonban hiányzik valami. Általában úgy tartjuk számon Jézust, mint t a n í t ó t, aki egyedülálló példázataival az Isten országa titkaiba vezette be hallgatóit. Ilyenkor fennáll a veszélye annak, hogy tevékenységét beszűkítjük a beszédre, a meggyőzésre, a szóval történő meghívásra. Jézust azonban az evangéliumok nem csak prédikátorként mutatják be, hanem úgy is, mint g y ó g y í t ó t és d é m o n ű z ő t. Amikor egyszer farizeusok arra figyelmeztették, hogy Heródes meg akarja ölni, Jézus maga ezt üzenete a kiskirálynak: „Íme, ma és holnap ördögöket űzők ki és gyógyítok...” (Lk 13,32) – s ezzel tulajdonképpen pontosan körülírta a maga küldetését. Ennek megfelelő lett az evangelisták összegezése is: „Galilea szerte kiűzte az ördögöket...” (Mk 1,19). Különben összes ördögűzése az Ószövetség szerinti “szent föld” határain belül történt. Mintha így *megtisztítva* adta volna vissza országát Istennek.

Érdeemes azért arra is emlékezni, hogy milyen megbízatással küldte ki tanítványait? Máté és Márk szinte egybehangzóan azt írják, hogy azok üzennek ki tisztátalan lelkeket, gyógyítsanak, sőt támasszanak fel holtakat és legyen hatalmuk tisztátalan lelkek fölött. Lukács, aki nem volt a zsidó szellem- és démonvilág neveltje, mindezt így egyszerűsítette le: „Gyógyítsátok az ott levő betegeket...” – és egyedül ő idézte még Jézus mondatának második felét is: „És mondjátok nekik: elközelített az Isten országa“ (Lk 9,9). Tehát Jézus tanítói tevékenységét együtt említi a gyógyításokkal, akár Máté (Mt 9,55).

2.

Számunkra meglehetősen furcsa világ tárul fel ebből a tudósításból, amellyel nem sokat tudunk ma kezdeni. Még akkor sem, ha valamelyes azonosítást találunk az ördögre, szellemekre; ha tudjuk, hogy a kígyókon és skorpiókon taposás fájdalmas visszaemlékezés a zsidó nép évtizedeken át tartó pusztai vándorlására, ahol ezek jelentették a legnagyobb életveszélyt (Zsolt 91,13); vagy ha tudunk az ókorban használt királyi névlistákról, amelyek az alattvalók neveit tartalmazták (Mal 3,16-17). Viszont meg kell barátkoznunk azzal, hogy az evangéliumok mégis olyan Jézust helyeznek középpontba, akire ma azt mondanánk: „csodadoktor“. Vagy azt, hogy emberfeletti

erőkkel rendelkezett, vagy hogy karizmatikus személy volt, amit csodálói így foglaltak össze: „Mindent helyesen cselekedett: a siketeket is hallóvá teszi, a némákat is beszélővé“ (Mk 7,37). Hat esetet sorolnak föl ördögűzéséről, tizenkettőt gyógyításairól, sőt még egy lányt és egy fiút fel is támasztott halottaiból. De a betegségek pontos diagnózisával és a gyógyulás fokával adósak maradnak az evangéliumaink. Ilyen eset például a betegség és megszállottság megkülönböztetése, amire kíváncsiak lennénk. Ezt azonban az akkori világszemlélet nem tartotta szükségesnek. Éppen ellenkezőleg: minden testi és lelki bajt egyképpen gonosz szellemekre, gonosz erőkre vezettek vissza. Következésképpen minden gyógyulás sem jelentett mást, mint azok „kiűzését“. Megszállottnak lehetett tekinteni a nyilván epileptikus fiút (Mk 9, 17-29), a vízkóros embert (Lk 4,2-6), a disznókba kergetett gadarai örültet uraló erőt (Mk 5,1-20).

Korabeli, más csodadoktoroktól eltérően – akikkel szeretik ma összehasonlítani Jézust – Jézus teljhatalommal végzi ezt a munkáját, sőt a gyógyítás folyamatába valamilyen módon igyekszik bevonni a beteget is, amennyiben azok hitét ébreszti fel és elfogadja. Többször nem is hallunk tulajdonképpeni gyógyításról, de a mondatot igen: „*Legyen néked a te hited szerint*“ és a beteg gyógyultan távozik. Ezen felül a gyógyításai mindig is az általa meghirdetett Istenország szolgálatában állnak: ahol Isten az Úr, ott testi-lelki gyógyulások történnek, ott legyőzve a halál és a bűnbánók bizonyosak lehetnek bűneik bocsánatában. Nem csoda, ha a gonosz erők reszketnek Jézus előtt. Ők tudják, hogy Ő Isten szentje, akitől tartani kell.

3.

Ebben a természetfölötti, karizmatikus erejében és hatalmában tanítványait is részeltette. Kiküldési beszédeiből sem hiányzik azért annak hangsúlyozása, hogy küldöttei amolyan „származtatott“ erőt kapnak: amit ő Istentől kapott, abból juttat most nekik is. Valószínű, hogy évszázadokon keresztül járták misszionáriusok a világot abban a tudatban, hogy ők Jézus ilyen meghatalmazottjai.

Két esemény azonban ezt némiképp korlátozza. János nevű tanítványa egyszer panasszal élt Jézusnál, mert láttak valakit, aki szintén Jézus nevében foglalkozott ördögűzéssel, pedig nem tartozott a tanítványi körhöz. Ezt persze képtelenségnek ítélték meg, s rögvést, önhatalmúlag, meg is tiltották ezt a tevékenységét. Jézus válasza arra enged következtetni, hogy ő a mennyei Atyját olyan bőkezűen gazdagnak tekintette, aki még kívülállókat is megbízhat a gyógyítás ajándékával. „Ne tiltsátok meg, mert aki nincs ellenünk, az mellettünk van“ – végül is ezzel fegyverezte le a túlbuzgó féltékenykedőt.

Egy más alkalommal kétségbeesett apa kért segítséget a tanítványoktól, hogy gyógyítsák meg a valószínűleg epileptikus fiát, mialatt Jézus három tanítványával a megdicsőülés hegyén járt. Az apa szerint fiát az ördög szállta meg, amelyet ki kellene űzni belőle, ám a tanítványok tudománya itt csődöt mondott. Erre panasszal fordult a hegyről éppen lejött Jézushoz, aki szokatlan hevességgel meg is róttá tanítványait: „Ó, hitetlen és elfajult nemzetség, meddig leszek még veletek, és meddig szenvedlek még titeket?“ Jele ez annak, hogy Jézus távollétében nem elegendő a tanítványi igyekezet? Vagy inkább annak, hogy erre a túl nehéz feladatra már nem vállalkoztak?

Nem árt azért, ha erre is emlékezünk, amikor ezt a hősies tanítványi beszámolót olvassuk. De fel kell tünjék Jézus „tárgyilagossága“: nem lelkesedik, nem ujjong a hallottakon. Amit mond, az megint csak az akkori szemlélet összefüggésében érthető. Ha ő „látta a Sátánt villámként lehullani az égből“, ezzel értésére adta a tanítványainak, hogy az embereket megszálló „ördög“ – az ő munkája eredményeképpen – már nem rendelkezik mennyei hatalommal, hanem „lezuhant“, azaz ártalmatlan. Ezért lehetett

olyan eredményes a tanítványok munkája, hiszen már nem ronthatja meg az emberek életét.

Hogy pedig munkájuk közben semmi se ártson nekik, azt is sietve emlékeztükbe vési: *i m e, é n* adtam hatalmat, hogy „kígyókon és skorpiókon tapodjatok“. Lehet, hogy ennél a mondatánál a 91. zsoltárra gondolhattak, amely Isten őrző hatalmát úgy ígérte a hívó embereknek, hogy akár a legmérgeesebb vadállatok se árthatnak nekik. A kígyók és skorpiók pedig a pusztában vándorló ősök legveszélyesebb ellenségei voltak, de Isten megmentette őket a felállított érc kígyó jelével (4 Móz 21, 4-9). Ugyanezek most is képévé válhatnak az emberekre most is leselkedő gonosz hatalmaknak. Jézus tehát tudomásul vette a tanítványok lelkes jelentését. Egyben azonban emlékeztette őket arra is, hogy „nélkülem semmit sem cselekedhettek“. A tanítvány nem nagyobb az ő Mesterénél.

Az ördögűzés, amelyet sokszor alkalmazott az idők folyamán az egyház, s amellyel annyi visszaélés és tragédia is történt, „kiment a divatból“. De nem a szellemek és erők, amelyek ma sem tétlenek. Hogy milyen virulensek, annak jó példái a világot háttérből mozgató, gátlástalan hatalmasok, ellentmondásosan kapkodó politikusok, agresszív kisebbségek, amelyek a maguk képére akarják formálni a világot. És mit mondjunk arról a széltében-hosszában alkalmazott, úgynevezett szociális médiákról, amelyek hemzsegnek a romboló, rágalmazó, sértegető és zsaroló tartalmaktól? Az ördögöket nem valahol a légtérben kell keresnünk, mert azok bennünk vannak. Nem mitológikus, fantáziaszülötte formációk, hanem csak az alkalomra váró, belső vágyak, erők, amelyek visszahozzák világunkba a káoszt, amelynek megszüntetésével hozta létre annak idején Isten az ő jó világát.

Be kell tehát látnunk, hogy mi még a tanítványok viszonylagos eredményességét sem tudnánk megközelíteni. Pedig nem kell mást tennünk, minthogy elhisszük, hogy minden eredményességünk feltételét Urunk már megteremtette. Csak nyomába kell olyan hűséggel szegődnünk, amelyre rámondhatná: „Jól van, jó és hű szolgám, a kevesen voltak hű, sokat bízok rád ezután...“ (Mt 25,11). Amire minden eshetőségünk megvan. Elvégre Isten számon-tartottjai vagyunk. A Biblia nyelvén: nevünket bevészte már az élet könyvébe (Jel 20,12). Ámen

Gémes István